

ԿՈՂՊԱՅ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ.

«Սորանից տասն տարի առաջ՝ Հանգուցեալ Գրիգոր Արքեպիսկոպոս Մուշեղեանը այցելելով Հիմն ի վեր տապալած բաղմագարեան Արմա-
ւիր և Երեւանդակերտ յիշատակաց արժանի մայրաքաղաքների ուներակ-
ներին, որոնք Վողպից 2/, ժամ հեռաւորութեամբ դէպի արեւելք են
գտնւում, գնաց Վողպի, Վողպը իւր շրջապատ հնութիւններով և գլխա-
ւորապէս աղահանքով, որ գրաւած է շատերի ուշադրութիւնը՝ շատ
հաճելի եկաւ Սրբազանին. Ուստի մեծ հետաքրքրութեամբ նշանաւոր
տեղերը տեսնելուց յետոյ, կամեցաւ մի բարի յիշատակ ևս թողնել
Վողպում, եւ այս պատճառով ևս գիւղի պատուաւոր անձինքներից
մի մասնաժողով կազմելով, յորդորեց նոցա հայ մանուկների կրթու-
թեան համար հոգալ»:

1874 թ. Սեպտեմբեր ամիսն էր. գիւղի մի բարձրաւանգակ տեղում
հոգեւորականաց դասը համախուռն բազմութեամբ կատարումէր մեծ
հանգէս. այդ դպրոցի հիմնարկութեան օրհնութիւնն էր, որ հանգու-
ցեալ Սրբազան Հօր խորհրդով և շնորհիւ կատարումէին. Հետեւեալ օրը
բարի Հայրը իւր բարենպատակ գործերը կատարած, իւր օրհնութիւնը
տալով գիւղին և գիւղացւոց՝ հեռացաւ դէպ ի Ս. Էջմիածին, յուսալով
որ՝ ապարդիւն չեն մնալ այն բարի սերմերը, որ սերմանեց դպրոցի հա-
մար, Սակայն Սրբազանի սերմանած բարի սերմը չըկարողացաւ ատո-
քանալ, և հիմնարկութիւնից չորս տարի յետոյ դպրոցական շինու-
թեան որմերը արեգակի և անձրեւի տակ անխնամ մնալով սկսեցին քսո-
քայուել. որովհետեւ չըկար մէկը, որ հոգար:

Աերջապէս 1878 թուի Յուլիս ամսոյ 11 Բարեկրօն Յովսէփ Քահանայ
Տէր Յարութիւնեանցի մասնակցութեամբ մի մասնաժողով կազմուեց
դպրոցի կառուցման համար. ժողովում Պ. Մնացական Տէր Յովհան-
նիսեանը խոստացաւ դպրոցի շինութեան ողջ պարագաները ինքն պատ-
րաստել և կատարեց իւր խոստումը, անձնական նեղութիւնները և գոր-
ծերը մէկ կողմ թողնելով գնաց Ալեքսանդրապօլ, և այնտեղից գնեց
երկաթեղէնները, Վարսից բերեց հարկաւորելի փայտեղէնները հասա-
րակութեան ծախքովը. Տէր Յովհաննիսեանին աջակից եղան պարո-
նայք, — Արրահամ Արգարեան, Յովհաննէս Եղիազարեան և Յովհան-
նէս Տէր Առաքելեան (այժմ հանգուցեալ), որոնք սկսեցին հոգ տանել
և շինել դպրոցը. Դպրոցական շինութիւնը այժմ պատրաստ է. ունի հ-
րէք բաժանմունք, որք են մի նախասենեակ և երկու սենեակ դասա-
րանների համար, Բայց սակայն չէնքը դպրոց դարձնելու համար հարկա-
ւոր են դպրոցական պարագայք, օրինակ՝ նստարաններ, գրասեղան, ա-
թոռ և գրատախտակ, ուսուցիչներ և աշակերտներ, որոնցով է միայն
դպրոցը դպրոց. Դպրոցական գործի անյաջողութեան պատճառն են
ոմանք իրանց անտարբերութեամբ և հակառակասիրութեամբ. Դպրոցա-
կան շինութեան աւարտուելու օրից տակաւին միանգամ հոգաբարձական
նիստ եղած չէ դպրոցը բանալու կամ չըբանալու համար. խօսքով ամեն
բան անում են, աշակերտներ են ժողովում, Հայոց և Ռուսաց լեզուների
համար ուսուցիչներ են հրաւիրում. բայց այդ ամեն խօսքերով բարիքը
անմիաբանութեան զոհ գնալով՝ ցրնդումէ և մոռացութեան է տրվում:

Գիւղի հասարակ աղքատ դասը որ տաժանելի աշխատութեամբ իւր
օրական պարէնը հազիւ է հայթայթում, միջոց չունի հոգալու իսկ
հարուստները. — հարուստները իրանց եսականութեան զոհ են դարձ-
նում սուրբ գործը և իրանց որպէս դաստիարակութիւնը համեմատե-
լով նոցա եսականութեան ու կրքի հետ կորցնումէ իւր արժէքը:

Այս մասին Թեմական Տեսչի Պաշտօնակատար Պ. Պերճ Պոօշեանցի
ուշադրութիւնն ենք խնդրում, և յուսով ենք, որ փութով հոգ կըտա-
նէ Վողպի դպրոցի բացման և բարեկարգութեան համար. անկարելի

և ապարդիւն չըհամարելով մի այդպիսի վսեմ ձեռնարկութեան պիտանաւորութիւնը ։

Արշակ Պալասանեան Կողպացի.

ՊԱՆԴՈՒԽՅ ՄՇԼԵՑՈՒ ՈՒԽՏԸ.

Դճւ, քաղցր Աստուած, բաշխէ էս մէկ դիր,
Օր խալաթ էրի՝ թողի տուն, էրկիր.
Իմ խրղճուկ պապ, մամ՝ լալով թորկեցի,
Ղարիպ լուծի տակ՝ վիզսի ծռեցի.

Մացեր եմ շիվար,
Կ'ուլամ՝ չըկայ ճար,

Կուզիմ օր դառնամ. թըխ մըր տուն քէլէմ,
Վաստակսի քիչ է՝ փշուրմ առ կէնեմ.
Թէ օր, թէ գիշեր՝ սիրտսի կըվառի,
Լալով աչքերուս լուս կըխաւարի, —
Ճժերս քրդու ձեռ,
Յեսիր են մացեր,

Թող թորա՛ էղնի՝ էլ թամախ չէնեմ,
Ղարիպ տեղ քելէմ՝ իմ ճժեր թորկեմ.
Թալեմ իմ բերան մըր էրկրի փոշին,
Անուշ է էնիկ՝ քանց էսոնց օսկին.
Փշուր մ՝ խաց ապով՝
Ղարիպ եմ տարով,

Դառնամ թըխ էրկիր՝ թըխ իմ աղբական,
Որտեխ կան պապուս, մամուս գերեզման.
Թո՛ղ էնտեխ ապրիմ ես չուր օր մախուան՝
Չուր օրմէլ սև քար քաշեն իմ վրան,
Ես լէ էնոնց պէս՝
Պրծիմ աշխըրհէս,

Դարձաւ պանդուխտը օտար աշխարհից՝
Պանդխտութեան լուծն ձգեր իւր վիշի.
Սարեր ու ձորեր անցաւ ու գնաց,
Հասաւ իւր երկիր ու այնտեղ մնաց՝
Մերթ ծիծաղ, մերթ լաց՝
Մէկմէկու խառնած,

Գրաշար Ներսէս Մ. Տ. Աւետիքեանց,